

José Manuel Mora

per Maja Das Gupta

Estimat José, la teva obra Mi alma en otra parte ha estat escollida per participar en l'Stückemarkt de Berlín. Enhorabona! Com va començar tot? Em sona que vas treballar amb objectes...

Sí, tens raó. L'objecte va ser una mica de terra. Quan vaig estar al Royal Court Theatre, el 2006, em van demanar que portés un objecte que tingués per a mi un significat polític i personal. Me'n van venir al cap un munt, però cap d'ells no era prou potent com per esperonar-me a escriure. Vaig trigar alguns dies a trobar alguna cosa amb la qual pogués relacionar els dos conceptes: polític i personal. Com es poden combinar els teus sentiments més íntims i personals amb la política? Vaig donar-hi moltes voltes durant dies. Un dia, el meu pare em va demanar que anés

amb ell al seu tros —un terreny petit, ple d'oliveres i gossos malalts, que ell cuidava— i vaig veure una imatge que em va colpir: el meu pare caminant entre els arbres seguit per aquells gossos. Semblava com si tots estiguessin a punt de morir. Gairebé no podien ni caminar, però el seguien. Quan li vaig preguntar per què no volia vendre el terreny (les autoritats locals el pressionaven) va contestar: *cuidar aquests animals i defensar —d'alguna manera— aquest terreny em dóna pau. Dóna un sentit a la meva vida. D'alguna manera, és el que em fa aixecar cada matí i tirar endavant.*

De sobte, se'm va acudir què m'emportaria al Royal Court: una mica de terra. Aquest va ser el punt de partida del text. No podia desvincular-me del que el meu pare m'havia dit.

Això ja respon parcialment una altra pregunta que tinc sobre el teu origen. Tens orígens rurals?

Sí, vinc d'un entorn rural: d'un petit poble del sud d'Espanya, prop de Sevilla, on vaig viure gairebé fins als divuit anys. Als divuit, me'n vaig anar a Madrid, on vaig viure i estudiar fins fa un any. Actualment visc entre Amsterdam i Madrid. M'encanten les ciutats. Per ser més precís: m'agraden les ciutats com una reacció natural en contra del context rural. Un context amb el qual tinc una relació d'amor/odi. En termes generals, m'atreuria a dir que l'origen de la majoria de les meves històries procedeix de la meua vida en aquest petit sistema social. En resum: són les marques del que he odiat, del que he après, del que he estimat, del que m'ha fet mal, del que em va fer créixer, del que he heretat d'aquest medi social rural. L'amor del meu pare per la terra és el mateix amor que jo sento per l'escriptura.

Em vas enviar gairebé un manifest del que penses sobre l'escriptura i

esmentes deu aspectes. Vaig haver d'escollir a quins em referiria aquí i, evidentment, la meua tria va tenir a veure amb el que em cridava l'atenció. Parles de la veritat a l'hora d'escollir un tema:

Penso que ens hem de preguntar si el que volem fer és autèntic per a nosaltres. La història d'un porc que va a la recerca dels déus de l'Olimp pot ser més autèntica que no pas una parella que pateix per amor.

Relaciones la necessitat de dir alguna cosa amb un concepte estètic d'una manera que he trobat molt interessant. Demanes a un dramaturg que...

... destrueixi la bellesa. A vegades ens amaguem darrere d'imatges boniques, frases, paraules, accions, moviments. Paradoxalment, en ocasions, la bellesa no es pot veure fins que no es destrueix. Llavors és quan en podem veure l'essència.

Potser el tercer aspecte també està relacionat amb això, o és un mètode per fer-ho, a vegades almenys: escollir elements asocials.

Sí, l'exposició d'allò asocial. «La societat pot extreure el màxim benefici dels models de comportament asocials, l'exposició del que és asocial provocarà més impulsos que qualsevol exemple positiu», va dir Bertolt Brecht.

Gràcies per donar-nos aquestes idees generals sobre l'escriptura. Parlant del tema del nostre taller L'altra cultura... Per a tu, què significa escriure sobre l'altre?

La primera pregunta que em vaig plantejar quan em van dir que el tema era *l'altra cultura* va ser: com puc escriure sobre l'altra cultura? Això em va fer plantejar una altra pregunta molt més interessant que aquesta: com podem escriure sobre una cosa que no coneixem? M'agradaria creure que, en tant que escriptors, podem escriure sobre coses que no coneixem. Si no fos així, l'acte d'escriure seria molt avorrit. Per què hauríem de continuar escrivint sobre les coses que —d'alguna manera— ja coneixem? I no vull dir que tots puguem escriure sobre tot. En tant que dramaturg, miro de descobrir què hauria de

dir a cada obra, què és el que hi pertany, què pertany al meu món i què no. En intentar reflexionar sobre *l'altra cultura*, em vaig adonar que no parlava de res gaire diferent. Era tan sols una mena de variació sobre el mateix. En altres paraules: no puc parlar sobre *l'altre* si no assumeixo la impossibilitat de veure el món amb uns altres ulls. Per tant, el que puc dir sobre *l'altre*, sempre vindrà predeterminat pel meu punt de vista.

Per tant, no vaig haver de viatjar a Hong Kong per parlar de *l'altra cultura*.

Gràcies per l'entrevista, i que tinguis una bona estada a Berlín. Espero que la teva trobada a Berlín amb altres cultures sigui molt interessant...